

Konsolidace a úpadek starověkého státu (období Nara a Heian)

1. Vláda císaře Tenmua
2. Nara – vrchol státu ricurjó
3. Vláda císaře Kanmua
4. Dvorská heianská politika
5. Vláda excísařů

- literatura – 文献
- Reischauer, Craig, *Dějiny Japonska*, s 18 - 35
- Vasiljevová 85-128
- Boháčková 50 – 66 + tematicky další kap.
- *The Cambridge History*,
  - sv. 1 (kap. 3 a 4, reformy a Narský stát)
  - sv. 2 (kap. 1 a 9, heianský dvůr a *insei*)
- Sansom, *A History of Japan*, 1. sv.
- Totman, *History of Japan*, kap. 3-5

1. Vláda Tenmua (672-686)

skutečný počátek budování státu

- situace v Koreji (Silla) > silná a jednotná vláda → vznik režimu *tennósei*

- posílení panovnické moci nad půdou, administrativou a ozbr. silami
- 1) přechod od *ókimi* k *tennó* (edikty o vztahu mezi kami a linií císařů)
- 2) podpora okolních rodů
  - 684 > reforma titulů *kabane* (hierarchizace + inkluzivita)
    - mahito, asomi, sukune, imiki + zákony o státní službě
    - snaha o armádu v hl.m.
- 3) počátky byrokratické, skutečně centralizované vlády
  - budování vládní struktury
    - ústřední (8 ministerstev, 2 rady)
    - některé posty neobsadil, jiné (-nagon) nově založil
    - dosazoval osoby ze „své“ větve

- Dokončení některých projektů (Fudžiwarakjó) - až císařovna Džitó (686-697)
  - ricurjó :: zákoníky; správní členění; vládní systém
  - + matriky; sociální členění; přiděly půdy

2. Nara – vrchol ricurjó

- Státní rada *Dadžókan*
- Rada kultu *Džingikan*

- brzy dědičné obsazování
- úředníkům důchody

- trvalé sídelní hl. m.
  - od 694 Fudžiwarakjó,
  - **od 710 Heidžókjó = Nara**
  - 4,3 x 4,8 km
  - zenit adopce tchang. vzorů

- vrcholem zákoníky
  - Ómirjó 668 nesystemat.
  - Taihó (701)
  - Jóró (718, platil od 757)

2. Nara

vrchol systému ricurjó

- i „mezinárodní“ projev prestiže v názvu země
starší 倭、大八州 a d., nově 「日本」
- poselstvo z r. 702 do Číny
- plné rozvinutí systému ricurjó od Nary
  - ještě jasná dominantní role císaře (dekrety)
  - ekonm. základem > daně z půdy především naturálně
- šlechta (*kuge*) > opuštění systému státních ZK, udržování rozdílů ve statusech

- císař Šómu (724-749)
  - vojenské výpravy do Tóhoku, po epidemii obrat:
  - 741 stavba provinčních klášterů
  - 752 zasvěcení B. Vairóčany (jap. Rušana) v Tódaidži
    - Šósóin
  - 6 narských sekt (Sanron, Džódžicu, Hossó, Guša, Kegon, Ricu)
  - mnich Gjógi mezi lidem

- růst vlivu Fudžiwarů (navzdory epidemii 737)
- císařovna Kóken / Šótoku (764-770) a mnich Dókjó
- 770-781 císař Kónin

3. Vláda císaře Kanmua

- Období Heian (794 – 1185/1192)
  - od 9C viditelný úpadek ricurjó státu, 11-12C moc regentů, konec 12C nástup Tairů
- Kanmu (781-806), zkušený, ambice, poslední z „modelových“ císařů
  - 784 > do Nagaoky ?
    - spory u dvora; onrjó; záplavy?
  - 1. 794 – Heiankjó, 4,5 x 5,2km
  - 2. tažení proti Emiši – Sakanoue no Tamuramaro
    - zrušení rolnických armád, elitní oddíly *kondei*
  - 3. reformy systému *ricurjó* (směrem k pragmatismu)
    - rušil zbytečné posty
    - jmenoval často „nižší schopné“ úředníky
    - pro efektivní správu venkova > revizory *kagejuši*
    - odlehčit venkovu

4. Dvorská politika

- císařové Heizei (806-809) a Saga (809-823) 【823 上皇】
  - setrvačně dotažení Kanmu. projektů
- vznik nesystémových (令外の官) institucí = počátek úpadku
  - sekretář a Císařský archiv *Kuródo dokoro*, (policejní) komisaři *kebiši*
  - za Sagy nezávislé zajišťování císařského rodu i šlechty
  - kumulace zákonů (格 *kaku* a 式 *šiki*), sbírky Kónin, Džógan, Engi ...
- snaha přizpůsobit čínské ideály domácí tradici a potřebám
- úpadek venkova
  - falšování matrik, pokles frekvence přerozdělování
  - útěky;   růst moci venkovské šlechty
- celkově 9C : drobné adaptace = udržet *ricurjó* v chodu, (zajetí formou?)
problém zajištění (ztenčujících se) příjmů

4. dvorská politika

- silná výchozí pozice Fudžiwarů
  - navázání od počátků na ricurjó instituce + *Dadžókan*
  - dočasně i vliv ostatních rodů
    1. politické + vojen. schopnosti
    2. příbuznost z matčiny strany
- silné fudžiwarské osobnosti – Fujucugu, Jošifusa (804-72)
  - 858 Jošifusa se stává regentem *seššó* svého 7letého vnuka na trůně + *Dadžó daidžin*
  - syn Motocune († 891) regentem *kanpaku* 884 (dospělého císaře)
- viz Reischauer, s 32 – 34, Vasiljevová 106-108, *Vějíř a meč*
- *intermezza?*
- Uda (887-897)   vzestup Sugawary Mičizaneho
- Daigo (897-930)   intriky F. Tokihiry: Uda se Sugawarou proti Daigovi?
- Suzaku (930-946)   „klid“ a rezignace

4. dvorská politika

- vláda fudžiwarských regentů (*sekkan seidži*, pol. 10C – pol. 11C)
  - od odstranění Minamota Takaakiry 969
- F. Mičinaga (966-1028)
  - regentem minimálně, titul *nairan*, dokonalý zákulisní hráč
- F. Jorimiči (992-1074)
  - pouze dcery, „smolík“

4. dvorská politika

- 9C – rychle od praktické osobní účasti císaře k rituálu
- později růst role *Dadžókanu*, kde diskuse o:
  - následnických ot.; incidenty / vzpoury; daně; mniši; zahraničí
  - racionalizace výkonu / administrativy
- celkově **racionalizace a adaptace**

- 10C – **kontraktualizace** vztahu guvernér – dvůr
  - > nově daň z hlavy (ne z rozlohy)
  - vysoká míra centralizace moci, aby systém přežil
    - hierarchizace rodů, nižším „zbyla“ vzdělanost

- *šóeny* / statky
  - nárůst soukromé půdy (jak darováním, tak obděláváním nové)
    - daňová imunita + otázka informací o půdě
  - úpadek přerozdělování výměr > vzniká ekonm. motivovaný „hospodář“ *mjóšu*
  - 902 poslední pokus o revizi katastru
  - růst tlaku na spolupráci guvernérů s místními rody a *mjóšu*
  - hierarchie vlastnických vztahů: patron > vlastník > správce > obdělavatel

5. Insei – vláda excísařů

- 1068 císař Gosandžó (do 1072)
  - 1069 radikální revize šóenů (rušení i regentským rodům!!!)
  - zakládá „in no čó“ > insei , titul *džókó*, ale 1073 zemřel
  - in 院 - již od Udy, sídlo odstoupivšího (ex)císaře
- 1072 syn Širakawa (císařem do 1086)
- 1086 odstup Horikawovi > *džókó* 上皇 (také starý titul od Džitó)
- Širakawa excísařem 1086 - 1129 (白河上皇)
  - 1086 Horikawa, Toba, Sutoku
- 1129 - 56 excísař Toba
  - Sutoku, Konoe, Goširakawa
- 1158 - 92 excísař Gošiarakawa
  - Nidžó Rokudžó, Takakura

excísař	Širakawa 1086-1129	Toba 1129-1156	Goširakawa 1158-1192
císaři	Horikawa, Toba, Sutoku	Sutoku, Konoe, Goširakawa	Nidžó, Rokudžó, Takakura